Arts-patiënt communicatie bij ziekenhuis-opleiders van huisartsen in opleiding in Vlaanderen: een pilootstudie

Haio: BROOTHAERTS Jasper , KUL
Promotor: GOEDHUYS Jo , KUL
Praktijkopleider: Du Bois Marie , VAN AUDENHOVE Guy

Context: Sedert 2019 loopt een Vlaamse huisarts in opleiding (HAIO) gedurende 6 maanden stage in het ziekenhuis. Daar worden zij opgeleid door ziekenhuis praktijkopleiders (ZIPO's). Vlaamse ziekenhuisartsen van diverse specialismen nemen deze taak op zich. Deze specialisten kunnen een belangrijke rol spelen in de communicatietraining van deze nieuwe groep HAIO's. Onderzoek naar de specifieke kenmerken en uitdagingen op het vlak van de arts-patient communicatie bij deze groep artsen is echter nog niet voorhanden gezien de opleiding maar recent aangepast is.

Onderzoeksvraag: Te weten komen hoe ziekenhuis praktijkopleiders communiceren met hun patiënten en wat zij als barrières ervaren tot goede communicatie. Op basis van de verkregen resultaten werd er getracht enkele praktische adviezen te geven betreffende de communicatietraining van huisartsen in opleiding tijdens de ziekenhuisstage.

Methode: Er werd eerst een verkennende literatuurstudie uitgevoerd met als onderwerp arts-patiënt communicatie in het ziekenhuis. Vervolgens werden ziekenhuis praktijkopleiders ondervraagd door middel van semigestructureerde interviews. De interviews maakten gebruik van open vragen en casusbeschrijvingen waarbij de deelnemer moest beschrijven hoe hij of zij de communicatie in deze casus zou aanpakken. De interviews werden gecodeerd en geanalyseerd door middel van de grounded theory.

Resultaten: De studie identificeerde vier categorieën van barrières tot communicatie: patiënt gebonden, patiënt én arts gebonden, arts gebonden en omgeving gebonden factoren. Tevens resulteerde de analyse in enkele streefdoelen die specialisten hanteerden tijdens het communiceren: respect voor de patiënt, professionalisme, goed communiceren an sich, humor in het consult en het opbouwen van een vertrouwensrelatie. Sterke punten in hun communicatie waren het gesprek starten met een open vraag en informeren met gebruik van externe hulpmiddelen en communicatietechnieken. Tevens waren zijn duidelijk bedreven in het uitleggen van de verschillende behandelingsopties met hun voor- en nadelen, verwachte effecten en mogelijke complicaties. Ondanks dat het bevragen van de perspectieven van de patiënt (visies/emoties/verwachtingen) in verschillende gesprekken aan bod kwam lag de nadruk van de meeste artsen op het verzamelen van objectieve informatie met betrekking tot de aanmeldingsklacht. Ook het bespreken van en ruimte laten voor emoties, toetsen naar begrip en shared decision making kwamen weinig aan bod tijdens de interviews.

Conclusie: De toestand van de arts-patiënt communicatie van de geïnterviewde ziekenhuis praktijkopleiders werd in beeld gebracht, samen met de ervaren obstakels en streefdoelen. Enkele adviezen voor de communicatietraining tijdens de ziekenhuisstage van de huisartsen in opleiding konden geformuleerd worden.